



Nederlandse Vereniging
van Rechtswinkels

De stand van rechtswinkels in Nederland

Een jaarlijks onderzoeksrapport van
de Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels
September 2025

Inleiding	4
Methode	5
Resultaten	6
1. Aantal en spreiding van rechtswinkels in Nederland	6
2. Hoe gaan rechtswinkels te werk?	8
3. Met welke problemen helpen rechtswinkels?	10
4. Welke impact hadden rechtswinkels in 2024?	13
5. Omvang van rechtswinkels	14
6. Organisatie van de rechtswinkels	15
Conclusie	17
Bijlage: Vragenlijst	18

Inleiding

Na het succes van het vorig jaar verschenen eerste rapport over de stand van rechtswinkels in Nederland, is er in juni 2025 opnieuw een enquête naar onze leden gestuurd. In het afgelopen jaar is ons ledenaantal gestegen van 55 naar maar liefst 69 rechtswinkels¹. Dit is mede te danken aan de hernieuwde subsidie van de Raad voor Rechtsbijstand, waarvan een van de vereisten het lidmaatschap van een belangenvereniging is. De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels (NVR) blijft zich inzetten voor de belangen van al deze rechtswinkels en tracht de verschillende organisaties te verbinden, te vertegenwoordigen en te versterken. Rechtswinkels zijn een belangrijk onderdeel van de informele rechtshulp in Nederland en helpen jaarlijks duizenden mensen bij uiteenlopende juridische problemen.

Het is als vereniging onze ambitie om jaarlijks onder onze leden uit te vragen hoe ze te werk gaan en wie ze hebben geholpen, om zo een up-to-date beeld van rechtswinkels en hun werk te kunnen blijven schetsen. Dit onderzoek laat zien hoe de rechtswinkels het voorgaande jaar (2024) te werk zijn gegaan en hoe dit eventueel is veranderd ten opzichte van het jaar daarvoor (2023). Na het lezen verkrijgt men meer inzicht in de rol die rechtswinkels in Nederland spelen, hoe zij georganiseerd zijn en tegen welke problematiek zij aanlopen. Wij wensen u veel leesplezier!

¹ Dit aantal is vastgesteld op 1 september 2025. Een actueel overzicht van ons ledenaantal vindt u hier: <https://www.verenigingvanrechtswinkels.nl/overzicht-van-leden>

Methode

De onderzoeksresultaten in dit rapport zijn gebaseerd op een enquête onder de leden van de NVR. Daarnaast is een aantal leden per mail om verduidelijking van hun antwoorden gevraagd. In totaal hebben 30 rechtswinkels de vragenlijst ingevuld, ongeveer hetzelfde aantal als vorig jaar². Deze groep vertegenwoordigt ongeveer een vierde van alle rechtswinkels in Nederland. In 2024 telde Nederland 127 rechtswinkels, zes meer dan in 2023. Deze groei komt deels door de oprichting van nieuwe rechtswinkels, maar vooral doordat meer bestaande rechtswinkels zich bij onze vereniging hebben aangemeld die eerder nog niet bij ons in beeld waren. Een deel van de deelnemende rechtswinkels vulde ook vorig jaar de enquête in, maar daarnaast hebben dit jaar ook nieuwe leden deelgenomen.



² Het rapport uit 2023 is te raadplegen via: https://uploads.strikinglycdn.com/files/8ebb3fa5-1702-4e5d-bce5-ba86f9e1bdc0/NVR%20rapport_De%20stand%20van%20rechtswinkels%20in%20Nederland.pdf?t=1730987942&id=4199321

Resultaten

1. Aantal en spreiding van rechtswinkels in Nederland

Op basis van een online zoektocht heeft de NVR 127 rechtswinkels in Nederland gevonden. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat veel rechtswinkels onder een andere naam opereren, zoals 'wetswinkel', 'juridisch spreekuur', 'rechtsbureau' of 'clinic'. Het is geen vereiste van de NVR dat een lid de naam 'rechtswinkel' draagt, zolang aan de overige criteria wordt voldaan³. Zo moeten rechtswinkels merendeels draaien op vrijwilligers en werken met inloop- en/of (online) spreekuren.

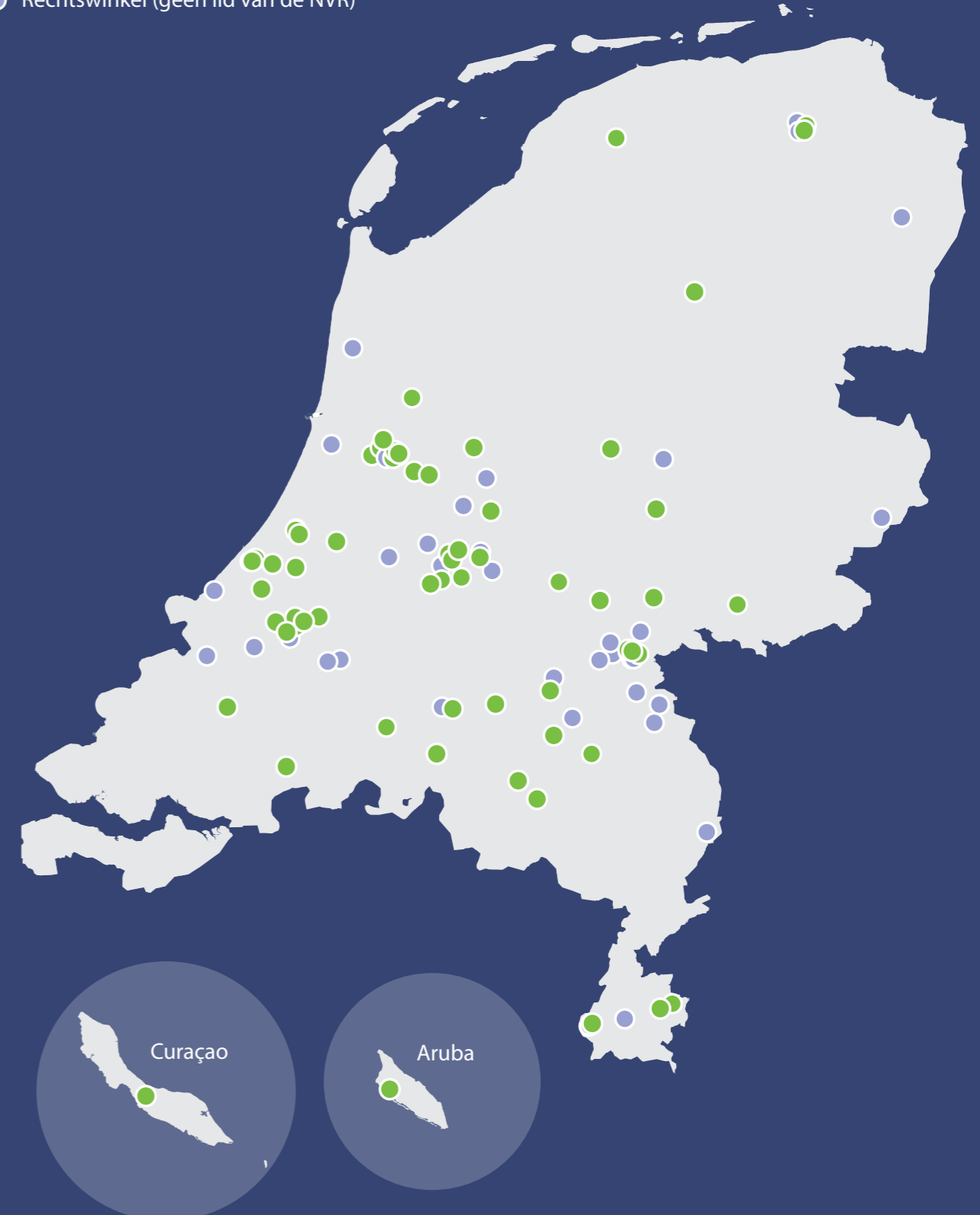
De titel rechtswinkel is niet beschermd. Iedereen kan daarom een rechtswinkel oprichten of een bestaand initiatief zo noemen. Veel rechtswinkels opereren echter in een informeel circuit, waardoor er geen bestaande database is van het aantal rechtswinkels. Het precieze aantal rechtswinkels in Nederland blijft dus een schatting. Waarschijnlijk bestaan er initiatieven die niet online vindbaar zijn, terwijl er ook rechtswinkels online staan die inmiddels niet meer actief zijn of niet reageren op mail- of telefonisch contact.

De 127 rechtswinkels bevinden zich verspreid over het land. Op de kaart is met stipjes weergegeven waar ze zijn gevestigd.

³ De criteria zijn te vinden op onze website:
<https://www.verenigingvanrechtswinkels.nl/overzicht-van-leden-copy>.

Rechtswinkels in Nederland

- Rechtswinkel en lid van de NVR
- Rechtswinkel (geen lid van de NVR)



2. Hoe gaan rechtswinkels te werk?

Rechtswinkels bieden gratis advies aan mensen met een juridisch probleem. Ze staan elke burger bij, ongeacht hun inkomen. De manier waarop zij hulp verlenen verschilt per rechtswinkel. Vrijwel alle rechtswinkels geven schriftelijk of mondeling juridisch advies (88%). Veel rechtswinkels ondersteunen daarnaast bij het opstellen van een brief of bezwaarschrift (72%) en een kwart onderhandelt en/of bemiddelt namens een cliënt (25%). Minder gebruikelijk is vertegenwoordiging in een gerechtelijke procedure: in 2024 gaf slechts 22% van de rechtswinkels aan deze taak op zich te hebben genomen. Tot slot helpt 41% van de rechtswinkels bij het invullen van formulieren.

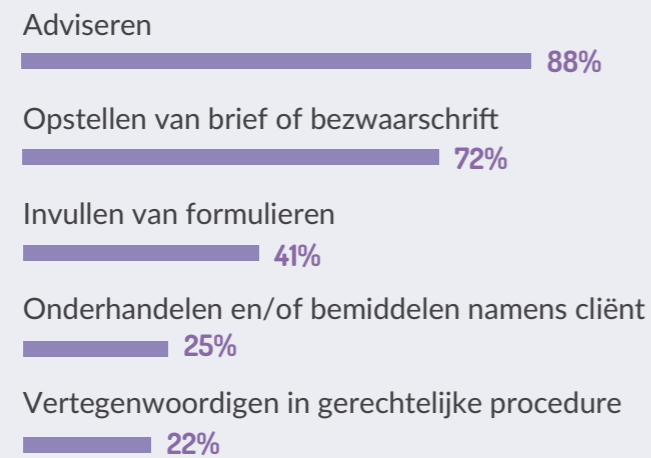
Het percentage rechtswinkels dat juridisch advies geeft is bijna gelijk gebleven ten opzichte van 2023. Daarentegen is het aandeel dat cliënten ondersteunt bij het opstellen van een brief of bezwaarschrift gedaald van 89% naar 72%. Ook het aantal rechtswinkels dat onderhandelt en/of bemiddelt namens een cliënt is afgenomen, van 42% naar 25%. Het percentage dat helpt bij het invullen van formulieren daalde licht, van 52% naar 41%. Voor deze dalingen is na twee metingen (2023 en 2024) geen eenduidige verklaring te geven. Omdat dit jaar deels andere rechtswinkels de vragenlijst hebben ingevuld, zou het aan de selectie kunnen liggen die de vragenlijst heeft ingevuld.



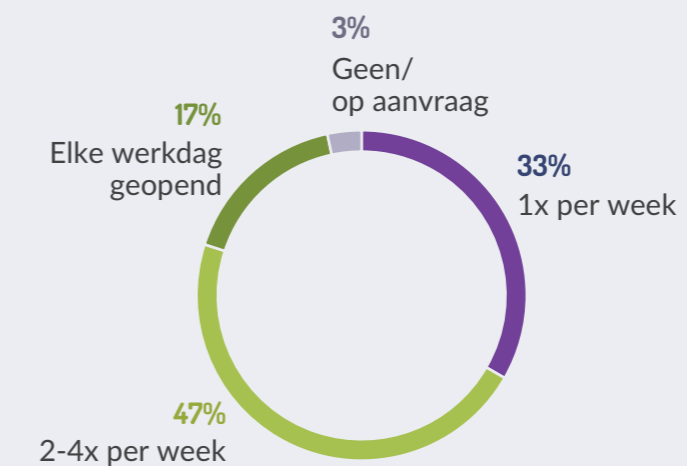
De openingstijden verschillen sterk per rechtswinkel. Sommige rechtswinkels zijn overdag geopend, andere uitsluitend in de avond. Ook het aantal dagen dat een rechtswinkel per week open is, varieert aanzienlijk. Omdat vrijwel alle rechtswinkels met vrijwilligers werken, zijn de meeste slechts beperkt geopend. Daarnaast moet er voldoende tijd beschikbaar zijn om adviezen te schrijven en te verwerken. Soms vinden gesprekken telefonisch of online plaats.

De onderstaande cijfers sluiten grotendeels aan bij die van het voorgaande jaar: de meeste rechtswinkels zijn meerdere keren per week open, terwijl ongeveer een derde slechts één keer per week geopend is.

Grafiek 1: **Welke diensten verlenen rechtswinkels?**



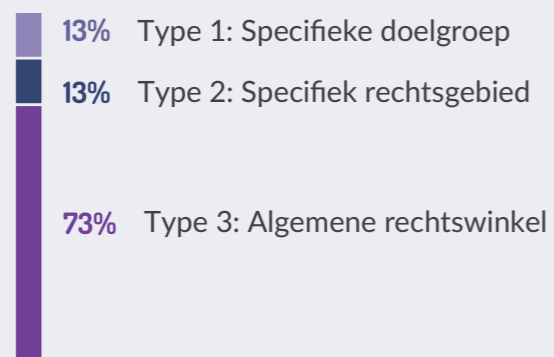
Grafiek 2: **Hoeveel dagen per week is de rechtswinkel geopend?**



3. Met welke problemen helpen rechtswinkels?

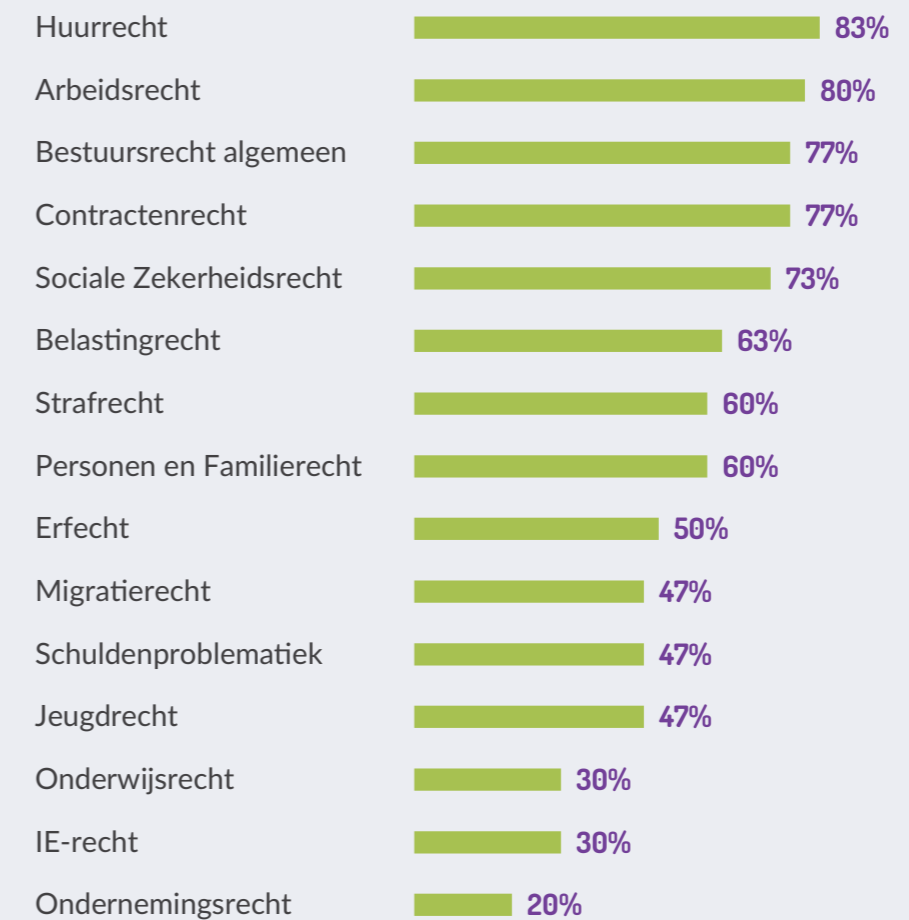
De meeste rechtswinkels houden zich bezig met uiteenlopende rechtsgebieden en zijn algemeen van aard, zonder specifieke doelgroep of specialisatie. Daarnaast bestaan er rechtswinkels die zich richten op een bepaalde doelgroep, zoals vrouwenrechtswinkels, of op een specifiek rechtsgebied, zoals belastingrecht of migratierecht.

Grafiek 3: **Categorieën van rechtswinkels**



Hieronder zie je een overzicht van de meest voorkomende rechtsgebieden waarop rechtswinkels werken. Zo blijkt dat veruit de meeste rechtswinkels mensen kunnen helpen met huurrecht (83%), arbeidsrecht (80%), contractenrecht (77%) en algemeen bestuursrecht (77%). De cijfers uit 2024 komen grotendeels overeen met 2023. Wat een opvallend verschil is dat voorgaand jaar slechts 3% van de rechtswinkels aangaf erfrechtelijke vraagstukken te behandelen. Dit jaar is dat 50%. In deze enquête hebben we leden voor het eerst de mogelijkheid gegeven om te stemmen voor ondernemingsrecht als rechtsgebied, daaruit bleek dat 6 van de 30 rechtswinkels zich ook bezighouden met vragen rondom ondernemingsrecht.

Grafiek 4: **Op welke rechtsgebieden helpen rechtswinkels?**



Naast vragen over de rechtsgebieden is aan de rechtswinkels ook gevraagd welke soorten juridische problematiek zij het meest frequent signaleren. Uit de antwoorden komt naar voren dat huurrechtelijke geschillen het vaakst voorkomen. Hierbij gaat het met name om kwesties rondom gebreken aan de woning, geschillen tussen medehuurlers en problemen met verhuurders of woningcorporaties. Veelgenoemde voorbeelden zijn de onterechte beëindiging van huurovereenkomsten en het uitblijven van noodzakelijke herstelwerkzaamheden door verhuurders.

Daarnaast rapporteren de rechtswinkels een aanzienlijk aantal zaken op het gebied van arbeidsrecht. Vooral ontslag op staande voet en conflicten rondom vaststellingsovereenkomsten worden regelmatig genoemd. Ook komt het voor dat werkgevers hun verplichtingen niet nakomen, bijvoorbeeld door het niet uitbetalen van vakantiegeld. Rechtswinkels signaleren bovendien dat zzp'ers in kwetsbare posities na ontslag, vaak met financiële problemen en schulden worden geconfronteerd.

Daarnaast worden schuldenproblematiek en conflicten met de Belastingdienst meermaals benoemd. Ook op het gebied van familierechtelijke kwesties (60%) worden rechtswinkels veelvuldig benaderd, met name bij echtscheidingen en geschillen omtrent het ouderlijk gezag.

De gesignaleerde thematiek komt deels overeen met de resultaten uit de enquête van 2023. Wel vallen enkele ontwikkelingen op. Zo geven veel rechtswinkels aan dat een aanzienlijk deel van hun cliënten niet uitsluitend juridische ondersteuning zoekt, maar ook behoefte heeft aan een luisterend oor of praktische hulp. Voorbeelden hiervan zijn ondersteuning bij het aanvragen van een DigiD of bij het invullen van formulieren voor overheidsinstanties. Rechtswinkels benadrukken dat cliënten zich vaak in de steek gelaten voelen door de overheid en zich daardoor genoodzaakt zien om een beroep te doen op laagdrempelige, informele rechtshulp.

Ten opzichte van het voorgaande jaar valt daarnaast op dat meer rechtswinkels melding maken van cliënten die te maken hebben gehad met misleidende verkoop, zoals het onbewust aangaan van abonnementen of contracten. Tot slot signaleren de rechtswinkels regelmatig problemen rondom de levering of kwaliteit van producten, waarbij sprake is van gebreken rondom het product of de levering.



4. Welke impact hadden rechtswinkels in 2024?

In 2024 hielpen de 30 rechtswinkels die onze vragenlijst hebben ingevuld in totaal 14.153 mensen. Dit betekent dat de rechtswinkels gemiddeld 472 mensen hebben bijgestaan bij het oplossen van hun juridische problemen. Wij schatten in dat alle actieve rechtswinkels in Nederland ongeveer 55.000 mensen hielpen in het afgelopen jaar⁴. Dit is een stijging ten opzichte van 2023, waarin de rechtswinkels gemiddeld 374 mensen per jaar hielpen⁵.

30 rechtswinkels
hielpen in 2024
14.153 mensen



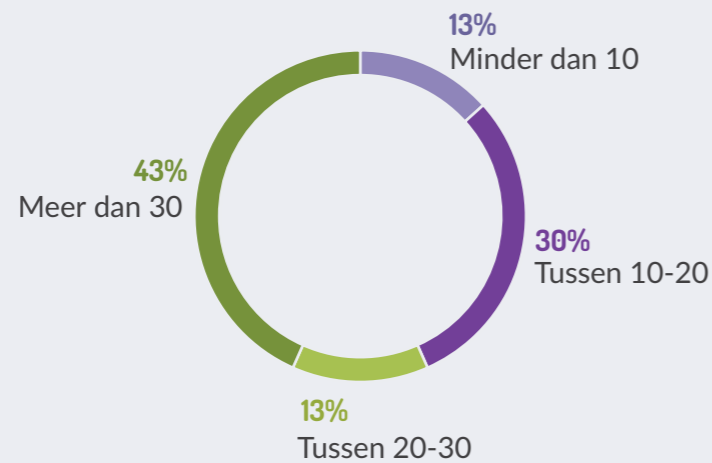
⁴ Volgens deze berekening: $(127/30 \approx 4.2)$ en $14.153 * 4.2 \approx 59.442$ en we corrigeren dit getal naar beneden omdat er waarschijnlijk meer kleine rechtswinkels in de ontbrekende groep zitten.

⁵ Volgens deze berekening: $(13.457/36 \approx 374)$. Deze getallen zijn gebaseerd op de 36 rechtswinkels die toentertijd de vragenlijst hebben ingevuld.

5. Omvang van rechtswinkels

Rechtswinkels verschillen sterk in omvang. In totaal werken er 464 vrijwilligers bij 30 rechtswinkels die onze vragenlijst hebben ingevuld. Bij de kleinste rechtswinkel werken twee vrijwilligers en bij de grootste rechtswinkel 162 vrijwilligers. In vergelijking met 2023 zijn de rechtswinkels die meer dan 30 vrijwilligers hebben gegroeid, van 17% naar maar liefst 43%. Hierdoor is de meest voorkomende categorie in deze enquête meer dan 30 vrijwilligers. De groep rechtswinkels die tussen de 10-20 vrijwilligers heeft werken is ongeveer gelijk gebleven. We weten wederom door de selectie op onze vragenlijst niet of deze getallen helemaal representatief zijn voor alle rechtswinkels in Nederland. Wel weten we dat de rechtswinkels met veel vrijwilligers over het algemeen met studenten werken (hogeschool en universiteit). Hierdoor zien we dat rechtswinkels niet alleen een belangrijke plek innemen voor toegankelijk juridisch advies, maar ook voor de professionele ontwikkeling van toekomstige juristen.

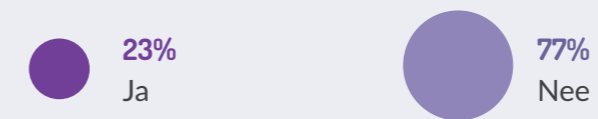
Grafiek 5: Hoeveel vrijwilligers werken er in de rechtswinkel?



6. Organisatie van de rechtswinkels

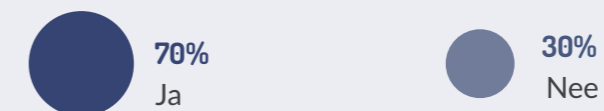
Dit jaar hebben we voor het eerst de vraag gesteld hoeveel betaalde medewerkers een rechtswinkel heeft. Het merendeel van de rechtswinkels heeft geen betaalde medewerkers in dienst (77%) en wordt dus volledig gerund door vrijwilligers. We denken dat ongeveer een kwart van de rechtswinkels wel betaalde medewerkers in dienst heeft, hoewel het waarschijnlijk is dat dit getal in werkelijkheid lager is omdat rechtswinkels waar alleen vrijwilligers werken ook minder tijd hebben om onze vragenlijst in te vullen. De komende jaren gaan we in de gaten houden of dit aantal toe- of afneemt.

Grafiek 6: Heeft de rechtswinkel betaalde medewerkers?



Naast de inzet van studenten werken veel rechtswinkels samen met professionals, zoals advocaten, rechters, docenten of afgestudeerde juristen. Hoewel het merendeel van de rechtswinkels voornamelijk door mbo-, hbo- of wo-studenten wordt bemand, zijn er ook rechtswinkels die uitsluitend met professionals werken. Dit jaar hebben we alleen de ja/nee vraag gesteld over het wel of niet advies inwinnen van een professional. Hieruit bleek dat 70% van de rechtswinkels in 2024 advies heeft ingewonnen bij een professional.

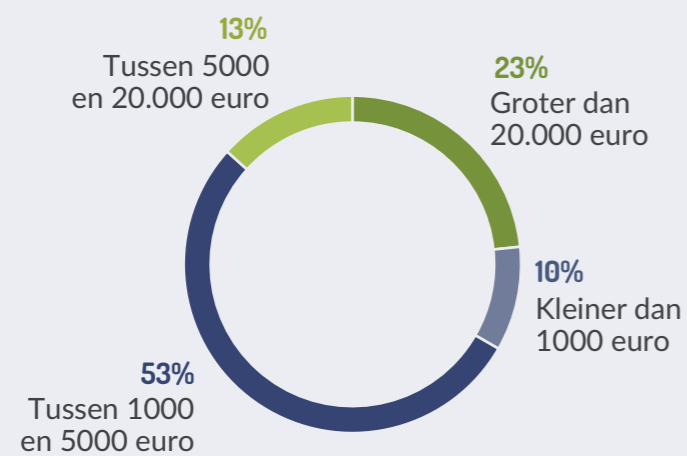
Grafiek 7: Wint de rechtswinkel advies in van een professional?



Tot slot is onderzocht over welke financiële middelen rechtswinkels beschikken om gratis rechtshulp te kunnen bieden. Ongeveer de helft van de rechtswinkels heeft een jaarlijks budget tussen de €1.000 en €5.000. Daarnaast beschikken zeven grotere rechtswinkels (23%) over een budget van meer dan €20.000. Circa 13% van de rechtswinkels bevindt zich in de categorie tussen €5000 en €20.000, terwijl 10% het moet doen met minder dan €1.000 per jaar.

In vergelijking met 2023 lijkt dit een positiever beeld te schetsen. Waar destijds bijna 30% van de rechtswinkels minder dan €1.000 beschikbaar had, is dit aandeel in 2024 gedaald en zijn meer rechtswinkels doorgeschoven naar de hogere budgetcategorieën. Hoewel we door een andere selectie van rechtswinkels niet weten of dit een trend is, kan worden verwacht dat deze ontwikkeling positief is, doordat rechtswinkels vanaf 2025 aanspraak kunnen maken op een nieuwe subsidieregeling van de Raad voor Rechtsbijstand.

Grafiek 8: Financiële middelen van rechtswinkels



Conclusie

Uit de resultaten van de enquête komt een helder beeld naar voren over de huidige staat van rechtswinkels in Nederland. Rechtswinkels vervullen een belangrijke maatschappelijke functie door laagdrempelige en veelal kosteloze rechtshulp te bieden. In 2024 hebben zij naar schatting 55.000 mensen in Nederland geholpen, waarmee zij een onmisbare rol vervullen binnen de eerstelijns rechtshulp.

De aard van de juridische vraagstukken waarvoor burgers een rechtswinkel benaderen is breed, maar huurrecht, arbeidsrecht en bestuursrecht komen het meest frequent voor. Daarnaast valt op dat veel cliënten zich ook met praktische hulpvragen melden die niet strikt juridisch van aard zijn, zoals ondersteuning bij het invullen van overheidsformulieren of het opkomen voor belangen. Steeds vaker zoeken burgers bovendien een luisterend oor bij de rechtswinkels, hetgeen de rol van deze organisaties onderstreept als vangnet voor mensen die zich niet gehoord voelen door formele instanties.

Het landschap van rechtswinkels is zeer divers. Het merendeel bestaat uit algemene rechtswinkels die zich niet richten op een specifieke doelgroep of een afzonderlijk rechtsgebied. Tegelijkertijd zien we een groei van gespecialiseerde rechtswinkels, zoals vrouwenrechtswinkels en belastingwinkels. Ook is er sprake van een duidelijke professionalisering: steeds meer rechtswinkels werken met betaalde juridische medewerkers en een groot deel wint advies in bij professionals. Een deel van de rechtswinkels gaat verder dan het geven van juridisch advies en procedeert in bepaalde gevallen zelfs namens de cliënt in een rechtszaak. De NVR ondersteunt deze ontwikkeling met de kwaliteitsrichtlijn die in 2025 is ingevoerd. Rechtswinkels kunnen zich hier op vrijwillige basis bij aansluiten en, indien zij voldoen aan de richtlijn, hiervoor erkenning verkrijgen. Daarmee wordt een belangrijke stap gezet richting borging van de kwaliteit van de dienstverlening.

Hoewel rechtswinkels in Nederland verschillen in grootte, in de vraagstukken die zij behandelen en in hun werkwijze, hebben zij allemaal één gemeenschappelijk doel: het bieden van hulp aan burgers uit alle lagen van de samenleving die juridisch advies nodig hebben. Bij de NVR zien we dat deze diversiteit juist leidt tot waardevolle gesprekken en interviews tijdens trainingen en Algemene ledenvergaderingen.

Ten slotte is het financiële beeld in 2024 positiever dan in 2023. Waar een aanzienlijk deel van de rechtswinkels nog steeds met beperkte middelen moet werken, lijkt het alsof een groeiend aantal rechtswinkels inmiddels over ruimere budgetten beschikt. We hopen dat de hernieuwde subsidie van de Raad voor Rechtsbijstand verder zal bijdragen aan de groei en professionalisering van het rechtswinkellandschap.

Bijlage: Vragenlijst

1. Wat is de naam van jullie rechtswinkel? *(Open vraag)*
2. Waar is de rechtswinkel gevestigd? *(Open vraag)*
3. Hoeveel mensen werden er door de rechtswinkel geholpen in 2024? Indien je het antwoord niet weet, probeer dan een schatting te geven. *(Open vraag)*
4. Met welke rechtsgebieden kun je bij de rechtswinkel terecht? *(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)*
 - . Strafrecht
 - . Bestuursrecht algemeen
 - . Migratierecht
 - . Schuldenproblematiek
 - . Belastingrecht
 - . Huurrecht
 - . Personen- en Familierecht
 - . Arbeidsrecht
 - . Sociale Zekerheidsrecht
 - . Jeugdrecht
 - . IE-recht
 - . Onderwijsrecht
 - . Contractenrecht
 - . Erfrecht
 - . Ondernemingsrecht
5. Wat doet de rechtswinkel? *(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)*
 - . Invullen van formulieren
 - . Adviseren
 - . Opstellen van brieven en bezwaarschriften
 - . Onderhandelen en/of bemiddelen namens cliënt
 - . Cliënt vertegenwoordigen in een gerechtelijke procedure
6. Hoeveel spreekuren heeft de rechtswinkel? *(Een antwoord mogelijk)*
 - . 1x per week
 - . 2x per week
 - . 3-4 x per week
 - . Elke werkdag geopend
 - . Eens per 2 of 3 weken
 - . Op aanvraag
 - . Geen
7. Hoeveel vrijwilligers werken er in de rechtswinkel? (Let op: vrijwilligers krijgen geen salaris. Zit je in het bestuur en krijg je alleen een beurs of vacatiegeld, dan ben je ook een vrijwilliger) *(Open vraag)*
8. Werken er op dit moment ook betaalde medewerkers in de rechtswinkel?
 - . Ja
 - . Nee
9. Wordt er bij de rechtswinkel advies ingewonnen van een professional? Dit kan bijvoorbeeld een docent rechten zijn, een afgestudeerde jurist of een advocaat.
 - . Ja
 - . Nee
10. Hoe groot is het jaarbudget van de rechtswinkel? *(Een antwoord mogelijk)*
 - . Kleiner dan 1000 euro
 - . Tussen 1000 en 5000 euro
 - . Tussen 5000 en 20.000 euro
 - . Groter dan 20.000 euro
11. Welke terugkerende problematiek ziet de rechtswinkel het vaakst bij haar cliënten? Zijn er bepaalde type zaken die opvallend veel voorkomen? Deze vraag is bedoeld om een signaal af te geven aan (bijvoorbeeld) de Tweede Kamer over problemen die de aandacht behoeven. Je mag de vraag ook overslaan. *(Open vraag)*



Nederlandse Vereniging
van Rechtswinkels

www.verenigingvanrechtswinkels.nl